

Yasin GÜLEÇ¹

**SOSYAL HİZMETLERİN YENİDEN YAPILANDIRILMASINDA YEREL
YÖNETİMLERİN ÖNEMİ VE İŞLEVİ, BAĞCILAR ENGELLİLER
SARAYI ÖRNEĞİ**

Özet

Günümüz dünyasında yaşanan hızlı değişim süreci, merkezden yönetim ve yerinden yönetim tartışmalarını gündeme getirmiştir. Değişen sosyal politika anlayışının yerelleşmesi Türkiye’de henüz gelişme aşamasındadır. Son yıllarda özellikle engelli vatandaşların çok daha fazla etkilendiği yeni yoksulluk olarak adlandırılan kentsel yoksulluk, şehir içinde derinleşen fırsat eşitlikleri, göç, sağlık, eğitim ve istihdam sorunlarının Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı’ndaki uygulamalar incelenerek, sosyal hizmetlerin yerelleşmesi konusunda genel bir değerlendirme yapılmış, sosyal hizmetlerin en öncelikle kesimi olan engellilerin rehabilitasyon, bilgilendirme, danışmanlık, eğitim ve istihdam alanlarında nasıl hizmet aldıkları incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyal Politika, Sosyal Hizmet, Yerel Yönetimler, Bağcılar Belediyesi, Engelliler Sarayı.

**IMPORTANCE AND FUNCTION OF LOCAL GOVERNMENT
RESTRUCTURE OF SOCIAL SERVICES THE CASE OF BAGCILAR
ENGELLILER SARAYI**

Abstract

In today's world of rapid change in the process, the centralization and local government has raised the debate. Decentralization of the changing concept of social policy in Turkey under development. In recent years, many more disabled people affected by poverty, a new city in the equations of opportunity, immigration, health, education and employment problems by examining the practices Bağcılar Municipality The Palace of Handicapped, made an overall assessment of Decentralization of social services. The first part of the social services people with disabilities, rehabilitation, information, consulting, training and employment services in the areas studied applications.

Key words: Social Policy, Social Services, Local Governments, Bağcılar Municipality, The Palace of Handicapped.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Oruç Reis Anadolu İmam Hatip Lisesi, yasingulec44@gmail.com

GİRİŞ

Günümüz dünyasında yaşanan hızlı değişim süreci, kamu hizmetlerinin rekabete açılmasını ve niteliklerinin değişmesini sağlamıştır. Bu kapsamda etkilenen sosyal politikalar, müdahaleci ve refah devleti modelinden düzenleyici devlet anlayışına geçişi hızlandırmıştır.

Günümüzde sosyal hizmetlerin baş aktörü devletin yanında belediyeler ve sivil toplum kuruluşları da yeni görevler yüklenmektedir. Değişen sosyal politika anlayışının yerelleşmesi Türkiye’de henüz gelişme aşamasındadır. Sosyal hizmetlerin etkinliği yerel yönetimlerin mahalli ihtiyaçlara karşı alacağı yerinden çözümlerle etkili olabilmektedir. Yerel yönetimlerin sosyal politikalar içindeki önemi, sürekli ve bilimsel yöntemlerle yapılan çalışmalarla sosyal hizmetlerin kurumsallaşması ile gelişmeye açıktır. Bu anlamda sosyal hizmetlerin yerel çözümler üretilerek halktan gelen istek ve talepler doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi, yeni imkânlar ve hizmetlerin yerel halka sunulmasını sağlamıştır.

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı sosyal hizmetlerin yeniden yapılandırılmasında önemli bir adımdır. Fiziki binası ve kuruluş amacı sadece engellilere yönelik hizmet veren kurum, engellilerin hayata sağlıklı olarak uyum sağlamaları açısından olduğu kadar, yurttaş katılımının ve engelliler konusunda bilinç düzeyinin yükseltilmesinde önemli katkılar sağlamıştır. Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı’nda sosyal hizmetlerin en öncelikle kesimi olan engellilerin sağlık, rehabilitasyon, bilgilendirme, danışmanlık, eğitim ve istihdam alanlarında mesleklerinde uzman kişilerce eğitim almaktadırlar. Bu eğitimlerin yanı sıra engellilerin sosyal hayat uyum sağlaması için kültürel ve spor faaliyetleri de kurum içinde periyodik olarak gerçekleştirilmektedir.

1.SOSYAL HİZMETLERLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

1.1.Sosyal Politika Kavramı

Sosyal politikanın amacı, toplumdaki yoksullar, yaşlılar, engelliler, hastalar, madde bağımlıları, kadın ve çocuklar gibi kendi kendine bakamayan birey ve gruplara destek olmaktır. Sosyal politika, refah düzeyini yükseltici, ekonomik amaçların yanı sıra ekonomi dışı amaçlar içermesi, toplumdaki dezavantajlı gruplara doğru gelirin yeniden dağılımının hedeflenmesi ve sosyal politikaların belirlenmesi ve uygulamasında genellikle devletin sorumlu olmasını ifade eder (Abadan,1952: 132).

Sosyal politika, bir toplumda sosyal sorunları açısından farklılaşma gösteren birtakım nüfus gruplarının fırsat eşitliği, sosyal adalet, sosyal güvenlik gibi gereksinimlerinin insan hak ve özgürlükleri temelinde ve toplumsal bütünleşmeyi göz ardı etmeyecek biçimde bir dizi önlem ve eylem vasıtasıyla gerçekleştirilmesini amaçlar (I. Özürlüler Şurası,1999).

Sosyal politikanın temel amacını, değişik risklere karşı toplumda zayıf kesimlerin güvenceye alınması oluşturur. Bu bağlamda sosyal politikanın üç temel değerden esinlendiği söylenebilir: Bunlar özerklik, hakkaniyet ve toplumsal bütünleşmedir(Ertem, 2005: 31-34).Sosyal dışlanma ile mücadele, toplumsal aidiyet ve güven sosyal politikanın hedefleridir

1.2.Sosyal Politika Aracı Olarak Sosyal Hizmet

Yerel yönetimlerin sosyal politika alanındaki uygulamaları incelendiğinde bu kurumların her dönem ve ülkeden ülkeye değiştiğini görebiliriz. Ekonomik istikrarın sağlanması, gelir dağılımı ve kamu hizmeti işlevlerine sahip olan yerel yönetimler, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ilk iki işlevi yeterince yerine getirememektedir. Bu kurumlar sosyal

politikanın sağlanmasında merkezi idarenin bölgedeki temsilcisi olmaktan öteye gidememişlerdir.

Gerek halkın ve yerel yönetimlerin sosyal politika faaliyetlerini merkezi yönetimin görevi olarak görmesi, gerekse daha çok büyük yatırımlar isteyen temel sosyal hizmet alanları olan eğitim, sağlık, sosyal güvence için belediyelerin yeterli kaynağa sahip olmamaları daha uzun vadeli sosyal politikaların uygulanmasını engellemektedir (Aysan, 2007: 29).

Yerel yönetimler son yıllarda, sosyal konut, sosyal yardım, sosyal hizmetler, sosyal danışmanlık, istihdam, yoksulluğun giderilmesi, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması gibi değişik sosyal alanlara ve özellikle dezavantajlı sosyal gruplara yönelik programlar hazırlamakta ve uygulamaya koymaktadır (Seyyar ve Demir, 2008: 157).

Ülkemizde uygulanan sosyal politikalarda genel ve yerel dengesinin bir türlü kurulamadığını görmekteyiz. Bunun en temel nedeni, özellikle 1944'ten sonra yükselen "her şeyi devlet yapar" yaklaşımının bürokraside ve uygulamada yer etmiş olmasıdır (Fişek, 2007: 334). Bu yaklaşım, paylaşımcılığın ve sosyal dayanışmanın önüne engel olarak dikilmiştir.

1.3.Sosyal Hizmetlerin Tanımı, Amaçları ve Hedefleri

Sosyal hizmet kavramı tam manasıyla literatürün üzerinde mutabık olduğu bir kavram değildir (Sosyal Hizmet Uzmanları D.G.M.Y.K., 1995: 47). Bu durum sosyal hizmetin en üst çerçevede, sosyal politikanın oluşturulması düzeyinde başlayarak, sosyal güvenlik plan ve programlarının tertiplenmesi ve uygulanması yanında birey, aile, grup, topluluk ve yerel toplum düzeylerinde bireysel ve sosyal sorunların giderilmesi gibi geniş bir aralıkta konumlanmasından kaynaklanmaktadır. Farklı yazarlarca çeşitli kullanımlar tercih edilmekle birlikte İngilizce literatürde 'social services' şeklinde kullanılmaktadır (Serter, 1994: 9).

Genel olarak sosyal hizmet ve sosyal çalışma eş değer bir kullanımla kullanılsa bile Kongar bu kullanımın yanlış olduğunu ifade etmektedir. Kongar'a göre sosyal çalışma bir mesleği, sosyal hizmetler ise çeşitli hizmet alanlarını ifade eder. Bu iki kavram irtibatlı olmakla birlikte birbirinden farklıdır. Beraber düşünülmesinin temel nedeni de, Sosyal Çalışma mesleğinin Sosyal Hizmet alanlarında etkinlikte bulunmakta olduğudur (Kongar, 1972: 35).

Sosyal hizmetlerin hedefindeki temel amaç insan onurunun korunması ve hayat standartlarının insan şahsiyetine yaraşır şekilde tanzim edilmesinin sağlanmasıdır. Bu nedenle yapılacak tüm müdahaleler bir program dâhilinde ve profesyonellerce yapılmalıdır. Sosyal hizmet uygulamaları hem programın nitelikliliği açısından hem de muhatabın özel durumunu gerektirdiği bir profesyonelliğe zorunluluk derecesinde gerek duyar (Esping ve Andersen, 2006: 56-60). Bu nedenle sosyal hizmet üretecek aktörlerin bu amaçlılık ilkesi etrafında yetiştirilmesi gereklidir. Alanın genişliği açısından bakıldığında disiplinler üstü bir bakış etrafında tanzim edilmesi gerekecektir. Bunun yanında doğrudan alanın özel bilgisi ile donatılmış somut müdahale süreçleri açısından hazırlanmış bir mesleki uzmanlaşma sorunudur.

1.4.Sosyal Hizmetler Kavramının Tarihsel Gelişimi

Tarih boyunca hümanist bir yaklaşımla ya da dini gerekçelerle yaşlılara, engellilere, kimsesizlere, yoksullara vb. ihtiyaç sahiplerine yönelik sosyal hizmetler üretilmiştir. Ancak Sanayi Devrimi ile sosyal ve ekonomik koşullarda yaşanan hızlı değişimler sosyal hizmetlerin de farklı bir boyut kazanmasını zorunlu hale getirmiştir. Sanayi Devrimi ve kapitalist sistemin beraberinde getirdiği yeni sosyal sorunların çözümünde alışlagelmiş dini ve hayırsever sosyal

hizmet yaklaşımlarının yetersiz kalması günümüzdeki anlamıyla sosyal hizmetin bir bilim ve meslek olarak sosyal adalet ve sosyal hak ekseninde ele alınmasına yol açmıştır (Kongar, 1972: 142).

Sanayileşmiş Batı ülkelerinde bugünkü haliyle sosyal hizmet biliminin ve mesleğinin ortaya çıkışı sosyal refah kurumlarının gelişiminden sonradır. Sosyal hizmet, sanayileşen ve kentleşen toplum yapısının sorunlarının çözümünde yetersiz kalınmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmış bilimsel bir yaklaşımdır (Şahin, 2000: 6). Bu anlamda sosyal hizmetin ortaya çıkışı sosyal adalet ve sosyal hakların gelişmesiyle doğrudan ilişkilidir (Karatepe, 1997: 226).

19. yüzyılda kentlerde sosyal güvenceden yoksun, işsiz, ailesiz, sokakta yaşayan, iş güvencesi olmayan, dilenen, sağlık, eğitim vb. sorunları olan risk gruplarının mevcut sistemin varlığını tehdit eder hale gelmesi, sosyal sorunların çözümü noktasında geleneksel sosyal yardım ve hizmetlerin yetersizliğini ortaya çıkarmıştır. Sosyal hizmet bilimi ve mesleği sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi değişimlerin yoğun olarak yaşandığı bir ortamda, farklı nitelikteki sorunları çözümleme ihtiyacına yönelik olarak ortaya çıkmıştır (Duyan, Sayar ve Özbulut, 2008: 12-13).

Sosyal hizmet anlayışı sosyal sorunların çözümünde, kendisinden önce var olan sosyal refah hizmetleri, sosyal güvenlik, sosyal hizmetlerle ve diğer mesleki disiplinlerin katkı ve katılımıyla birlikte çalışır. Sosyal hizmet bilimsel yaklaşımını ortaya çıkaran koşullar, önceki dönemlerde sosyal refah hizmetlerini, sosyal hizmetleri ve diğer yaklaşımları ortaya çıkaran sürecin devamı niteliğindedir. Sosyal hizmet yaklaşımı insanın sosyal refahını, dolayısıyla toplumun refahını artırmaya yardımcı olan bir disiplindir.

1.5.Sosyal Hizmetler ve Merkezi Yönetim

Kamu yönetimi devletin faaliyetlerinin vatandaşın yaşamında somut olarak algılandığı alana işaret etmektedir. Kamu yönetimi doğal olarak özel yönetimden farklı bir yapı ve amaca sahiptir. Devletin siyasal sistemi yönetsel yapının varlığı ile kendisini vatandaşta hissettirmektedir. Her devlet kanunlarla belirlemiş olduğu sorumlulukları yerine getirebilmek için merkezi ya da yerel düzeyde çeşitli örgütlenmeler oluşturmaktadır (Eryılmaz, 2004: 12).

Bunlardan birincisi kamunun idari ve mali karar mekanizmasının bir merkezde toplanmasını ve hizmetlerin de çoğunlukla bu merkez tarafından yerine getirilmesini içeren merkezden yönetim anlayışıdır. İkincisinde ise, kamu gücünün bir merkezde toplanması yerine diğer kamu kuruluşlarıyla idari ve mali açıdan yetki paylaşımını içeren yerinden yönetim anlayışıdır. Devletler içinde buldukları sosyal, kültürel ve ekonomik yapılarına göre merkeziyetçi ya da yerinden yönetim niteliğine sahip olabilirler. Ancak her ülkede hem merkezi hem de yerel yönetimlerin az ya da çok varlığı söz konusudur (Eryılmaz, 2004: 13-14).

Sosyal hizmetlerin merkezi ve yerel yönetimler arasında görev paylaşımı yolu ile sunulması refah devletlerinde 1950'lerden başlayarak devam etmiştir. 1980'lerden itibaren ise sosyal hizmetlerin sunumunda gönüllüler ve özel sektörün katılımıyla yeni bir dönem başlamıştır. Ancak özellikle korunmaya ve bakıma muhtaç çocuklara yönelik her türlü ihmal ve istismar vakalarındaki artışlar bu alanın öyle kolay kolay özelleştirilemeyecek ve devredilemeyecek kadar hassas olduğunu ortaya koymuştur. Çocuk istismar ve ihmali konusunda yaşanan dramatik olaylar ve toplumsal baskı bu alanda daha dikkatli olunması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu sorunun çözümü ancak çok iyi örgütlenmiş kamusal bir

denetim ağının “Sosyal Hizmet Birimleri”nin (Social Work Agencies) oluşturulmasıyla sağlanabilir (İkizoğlu, 2001: 170-171).

1.6.Sosyal Hizmetler ve Yerinden Yönetim

Yerel nitelikli hizmet sunumunda yerel yönetimlere aktif bir biçimde yardımcı olacak etkinliklerden birisi, vatandaş tarafından sağlanan gönüllü katılımdır. Yerel hizmetlere katılım, vatandaşların aktif hale getirilerek kendi çevresinin sorunlarıyla ilgilenmesi, yönetim ve karar süreçlerinde rol oynaması olarak tanımlanmıştır (Özbek, 2008: 53).

Günümüzde yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarının artması ile birlikte hizmetlerin sivil toplum kuruluşlarına, gönüllü kuruluşlara ve gönüllü faaliyetlerde bulunan vatandaşlara aktarılması imkânı da artmıştır (Aysoy, 2007: 34). Son yıllarda gönüllü katılımı sağlamada sivil toplum kuruluşlarının ve gönüllü kuruluşların önemli katkıları bulunmaktadır. Bununla birlikte belirli alanlarda vatandaşların bilgi, beceri ve deneyimlerinin harekete geçirilmesi, gönüllü kişi ve kuruluşların desteğinin sağlanması yerel yönetimlere çok önemli yararlar sağlamaktadır.

2.YEREL YÖNETİMLERİN SOSYAL HİZMET ANLAYIŞI VE ENGELLİLERE YÖNELİK SOSYAL HİZMETLER

2.1.Sosyal Belediyecilik Kavramı ve Gelişimi

Sosyal belediyecilik, “mahalli idareye sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca yönlendiren; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan altyapı yatırımlarının yapılması için bilinçli politikalar üretmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet mevhumunu güçlendirmeye yönelik olarak mahalli idarelere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir.” (Arıboğan, 1996: 66). şeklinde tanımlanmaktadır.

Sosyal belediyecilik, belediyelerin sosyal fonksiyonlarını arttıran ve sosyal yaşam içinde aktif hale gelmelerini sağlayan bir anlayıştır. Bu sosyal fonksiyonlar gelişmiş ülkelerde gönüllü ve özel teşebbüslere, tarihi geleneğimizde ise vakıflara bırakılmıştır. Türkiye gibi sivil toplum kuruluşlarının yeterince gelişmediği, ara korunak mekanizmalarının etkisiz olduğu, devletin sosyo-ekonomik fonksiyonlarının zayıf olduğu ülkelerde yerel yönetimlerin bu misyonu üstlenmeleri kaçınılmaz bir durumdur (Şenkal, 2005: 43).

Asırlardır dini kurumlar, aile dayanışmaları ve diğer sivil kuruluşlar tarafından yerine getirilen yardımlar, sosyal refah devleti uygulamalarının yaygınlık kazanması ile devletin görevleri içerisinde yerini almıştır. Dezavantajlı kesimlerin sayılarının fazla olması, maddi kaynakların yetersizliği ve merkezi yönetimin yerel ihtiyaçlardan uzak kalması vb. nedenlerden dolayı sosyal hizmet ve yardım uygulamaları, sadece merkezi yönetimin değil, yerel yönetimlerin de görevleri arasında üst sıralarda yer almaya başlamıştır (Bilgili ve Altan, 2003: 416).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, batı tarzı yerel yönetimler birimi ve belediyecilik örgütlenmesi yoktur. İlk olarak modern anlamda belediyelerin kurulması Tanzimat sonrasında gerçekleşmiştir. Cumhuriyet döneminde de, Osmanlı etkileri dolayısıyla belediyelere, yine

sosyal alanlarda çok az görev yüklenmiştir. Vakıfların birçoğunun kapatılması bu dönemde yoksul ve ihtiyaç sahiplerini korumasız bırakmıştır (Aysan, 2007: 38).

Sosyal belediyecilik kapsamında yapılabilecek hizmetler çok genel olarak;

1. Kimsesizlerin, evsizlerin, sokak çocuklarının ve muhtaç kadınların barınma ihtiyaçlarını karşılamak.
2. Öksüzlere çocuk yuvaları ve kreşler yapmak.
3. Yaşlılara huzurevleri tesis etmek.
4. Sağlık merkezleri, sağlık ocakları, gezici sağlık otobüsleri, ön tanı merkezlerini hizmete sokmak.
5. Hastaneler civarında hasta yakınları için misafirhaneler oluşturmak.
6. Kültür, sanat ve spor tesisleri açmak, tiyatro, sinema, kütüphane ve kültür merkezlerini mahallelere kadar yaygınlaştırmak.
7. Fakir, muhtaç ve yaşam mücadelesi veren kesimlere yönelik aş evleri ve imarethaneler kurmak.
8. Engelliler için ulaşım, eğitim ve sosyo-kültürel ortamlarda kolaylık sağlayıcı tedbirler almak.
9. Beceri ve meslek edindirme kursları açmak.
10. Park-bahçeleri ve piknik alanlarını yaygınlaştırmak.
11. Doğal dengeyi koruyan ve çevresel şartları düzenlenmiş ucuz konut alanları üretmek.
12. İş kuracak kadın ve gençlere yönelik rehberlik yapmak, makine ve donanım desteği sağlamak.
13. Tanzim satış mağazaları ve ekmek fabrikaları kurmak.
14. Gıda, kömür, ilaç, kırtasiye malzemesi yardımı yapmak.

15-Toplumsal gruplar, sivil toplum kuruluşları ve kitle örgütlerine rehberlik etmek, onlarla dayanışma ve yardımlaşmayı geliştirmek, gençlerin, engellilerin ve kadınların toplumsallaşmalarını sağlayacak merkezler açmak şeklinde özetlenebilir (Akalin, 2002: 58-63).

2.2.Belediyelerin Engellilere Yönelik Sosyal Hizmetleri

2012 yılında yapılan ulusal ölçekli araştırmaya göre; Türkiye nüfusunun %12.29'unu engelli bireyler oluşturmaktadır. Bu oranın yaklaşık %9'unu süreğen hastalığı olanlar, diğer %3'ünü de zihinsel, bedensel ve ruhsal engelli bireyler oluşturmaktadır (TUİK, 2012).Engelliler politikasının bakış açısı; eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik ve toplumsal yaşama tam katılım gibi temel sorun alanlarında engellilerin, fırsat eşitliğinden yararlanan bir grup olarak kabul edilmesidir. Genelde ayrımcılıktan uzak kalıp, engellilerin kapasitelerini geliştirmek, yaşam koşullarını iyileştirmek, toplumsal gelişmelerden pay almalarını sağlamak bağımsızlaşmalarına destek verecek olanaklardan yararlanmalarını temin etmek, engelliler politikalarının yadsınamaz sorumluluklarıdır (I. Özürlüler Şurası, 1999).

Yerel yönetimlere hemşehrilik hukuku ile bağlı olan engelliler, yerel yönetimlerle toplumsal hayatın temel alanlarıyla ilgili konularda sürekli bir ilişki içindedir. Bu yüzden engellilerle ilgili politikaların hayata geçirilmesinde yer, zaman ve yasalar bakımından yerel yönetimler önem arz eder (Başaran, 2007: 46-47).Türkiye'de 1950'li yıllarda, öncelikle özel eğitimin altyapısını oluşturan çalışmalar başlatılmıştır. 1951 yılından itibaren özel eğitim uygulanmaya başlanmıştır. 1951 yılında çıkarılan bir yasa ile daha önce Sağlık Bakanlığı'na

bağlı olan özel eğitim hizmetleri Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmiştir. Bu hareketin en önemli hatta dönüm noktası sayılabilecek özelliği bu konunun sadece bir sağlık konusu olmadığını farkına varılması ve eğitim boyutunun ağırlık kazanmaya başlamasıdır (I. Özürlüler Şurası, 1999).

1980'li yıllara kadar engellilere yönelik düzenlemeler sistemli olmasa da başta Anayasa olmak üzere ulusal mevzuatımızda yer almıştır. Bu süreç içerisinde özellikle özel eğitim ve engellilerin istihdamını sağlamaya yönelik, kota yöntemi ile ilgili düzenlemelere gidilmiştir. Birleşmiş Milletler'in 1981 yılını "Uluslararası Özürlüler Yılı" olarak ilan etmesi ve 1983 yılından başlamak üzere izleyen yılı "Dünya Özürlüler 10 Yılı" olarak kabul etmesi, bu anlamda Türkiye'de de bazı çalışmaların yapılmasının hazırlayıcısı olmuştur (Kesgin, 2008: 88).

Ülkemizde engelliye özel düzenlemelerde ciddi bir yoğunlaşma ve bu süreçte de yanlış uygulamalar belirginleşmektedir. Dönem dönem medyada yer alan engelliler parkı gibi uygulamalar engelliye özel mezara kadar uzanmıştır. Söz konusu yaklaşım engellileri toplumdaki ayıklayan, ayrımcı yaklaşımların ürünü olarak karşımızdadır. Olması gereken engelliye özel değil her düzenlemede engellilerin faydalanabileceği uygulamalardır. 5378 sayılı yasa ayrımcılıkla mücadele eksenli bir sosyal hizmet çerçevesini belirleyen bir yasadır (Buğra ve Keyder, 2006: 21).

Ülkemizde giderek yerel idarelere devredilen sosyal hizmet alanı, hâlihazırda sürdürülen hizmetlerden farklı, engelliler ve yaşlılar için bakım hizmeti gibi yeni hizmetlerin yer aldığı geniş bir alanı oluşturmaktadır. Geleneksel sosyal hizmetler yani "kurum temelli" bir hizmet sunumu anlayışından ziyade yeni hizmet biçimleri, hizmet sunulan kesimi kendi sosyal evreninden kopartmadan "evde bakım", "mobil bakım", "aile destek hizmetleri" gibi organizasyona dayalı bir modele yönelmektedir. Bu doğrultuda özürlülere yönelik yeni hizmetlerin ve yeni yaklaşımların tartışıldığı "II. Özürlüler Şurası", 2005 yılında "Yerel Yönetimler ve Özürlüler" ana temasında gerçekleştirilmiştir (II. Özürlüler Şurası, 2005).

3.BAĞCILAR BELEDİYESİNİN ENGELLİLERE YÖNELİK YAKLAŞIMI VE UYGULAMALARI

Bağcılar Belediyesi üst yönetimi dezavantajlı toplum gruplarına karşı kurumsal ve sürekli hizmet anlayışı ile hizmet vermeyi genel hizmet anlayışı içinde benimsemiştir. Bu amaçla Belediye'nin engelliler, kadın ve çocuklar ile yaşlılara yönelik sosyal, kültürel, ekonomik ve sağlık hizmetleri bulunmaktadır (Bağcılar Belediyesi, 2009: 44).

Bağcılar Belediyesi faaliyet raporlarının hepsinde stratejik alan olarak belirlediği "sosyal belediyeçilik", "insan ve sosyal hayat" başlıkları altında engellilere yönelik amaç ve hedeflerini belirtmektedir (Bağcılar Belediyesi, 2009: 44).

Bağcılar Belediyesi'nin engellilere yönelik yaklaşımında temel amaç ve hedefleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Engellilerin topluma kazandırılmasını sağlamak
2. Engellilerin sorunlarını yerinde tespit etmek
3. Engellilerin toplumsal ve ekonomik hayata katılabilmeleri için tek bir merkezde organize edilmiş profesyonel sağlık, rehabilitasyon, bilgilendirme ve erişilebilirlik çalışmalarını düzenlemek ve koordine etmek,
4. Engellilerin meslek edinmelerini sağlayacak meslek edindirme kursları açmak

5. Engelli ve ailelerinin bilgilendirilmesi, sosyal hayat uyumu, rehabilitasyon ve motivasyonlarının yükseltilmesini sağlamak
6. Engellilere yönelik Avrupa Birliği projeleri ile toplumsal projelerin birlikte yürütülmesini sağlamak,
7. Engellilere yönelik maddi ve aynı yardımları organize etmek (Bağcılar Belediyesi, 2009: 45).

Bu amaçla belediye bünyesinde bulunan Sağlık İşleri Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Basın Yayın Halkla İlişkiler Müdürlüğü tarafından organize edilen sağlık, kültürel ve sosyal aktiviteler ile sürekli ve düzenli olarak Bağcılar Belediyesi “Engelliler Koordinasyon Birimi” ile uyumlu bir şekilde Engelliler Sarayı içinde oluşturulan sistemli çalışmalar belediyenin engellilere yönelik çalışmalarının temelini teşkil etmektedir (Bağcılar Belediyesi, 2009: 45).

Bu amaçla Bağcılar Belediyesi engellilere yönelik çalışmalarını;

1. Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı
2. Engelli vatandaşların ürettikleri ürünleri satabilecekleri Engelliler Çarşısı
3. Meslek edindirme Kursları bünyesinde sürdürmektedir (Bağcılar Belediyesi, 2009: 45).

Bağcılar Belediyesi engellilere yönelik hizmetlerini sivil toplum kuruluşları, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul Kalkınma Ajansı ve gönüllü katılımcılar ile işbirliği içinde yürütmektedir (Bağcılar Belediyesi, 2009: 44).

Belediye üst yönetimi engellilere yönelik hizmetlerinde pozitif ayrımcılık uygulamaktadır. Kadınlar, çocuklar ve gençler, yaşlılar ile engellilerin toplumun her alanında uyumlarını sağlayabilmek belediye üst yönetimi tarafından desteklenmektedir (Bağcılar Belediyesi, 2009: 3).

Bağcılar Belediyesi her yıl engellilerin topluma kazandırılması ve engellilere yönelik çalışmaların iyileştirilmesi amacıyla Engelliler Şurası düzenlenmektedir. 2000 yılından beri düzenlenen Engelliler Şurası her sene Mart ayında engellilerin sorunlarına ve çözüm önerilerine yönelik çalışmaların ortak bir amaç etrafında tartışıldığı, bilimsel olarak çözüme kavuşturulmaya çalışıldığı bir platform olarak görülmektedir (Bağcılar Belediyesi, 2009: 5).

Engelliler Şurası’nda konu ile ilgili sosyal hizmetler uzmanları, hekimler, yerel yönetim kademelerindeki görevliler ve halkın katılımı ile yerel ve ulusal düzeyde engellilere yönelik çalışmalar hakkında bilgi verilmekte ve halkın talep ve istekleri değerlendirilmektedir.

3.1. Bağcılar Belediyesi Engelliler Meclisi

Bağcılar Belediyesi tarafından vatandaş odaklı halka dönük, yönetişim anlayışı halk Meclisleri toplantıları ile ilçede bulunan 22 mahallede yapılmaktadır. Bu meclislerde doğrudan demokrasi örneği olarak kadın engelli ve çocuklardan oluşan özel grupların, aracısız olarak istek, şikayet ve taleplerini sunmaları ve belediye yöneticileri ile doğrudan iletişime girmeleri sağlanmaktadır (Bağcılar Belediyesi, 2012: 93).

Engelliler Meclisinin amacı, Bağcılar’da yaşayan engellilerin sorunlarıyla ilgilenmek, onların çözümüne katkıda bulunmak ve onların toplumsal hayata uyum sağlamaları için gereken her türlü çalışmayı yapmaktır (Bağcılar Belediyesi Engelliler Meclisi Yönetmeliği, 2013: md.5).

Bu amaçla Bağcılar Belediyesi Engelliler Meclisinin Görevleri aşağıda sıralanmıştır (Bağcılar Belediyesi Engelliler Meclisi Yönetmeliği, 2013: md.12).

1. Meclis kararlarını yürütecek olan 9 kişilik İcra Kurulu'nu seçmek,
2. Engellilerin sorunları ile ilgili çalışmalar yapacak olan komisyonları seçmek,
3. Engellilerin sorunları ile ilgili toplantılar tertip etmek,
4. Belediye hizmetleri açısından tespit edilen eksiklikleri rapor etmek,
5. Çeşitli kültürel etkinlik ve formlar düzenlemek,
6. Seslerini kamuoyuna duyurup, sorunlarını gündeme getirmek için her türlü çalışmayı yapmak.

Bu proje ile engelli vatandaşların toplumla kaynaşması, bütünleşmesi ve sosyal hayata katılımı sağlanmaktadır.

3.2.Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı Ve Engelliler Akademisi

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı, Bağcılar Belediyesi tarafından 2008 yılında Stratejik Plan'a alınan ve 2010 yılında yapımı tamamlanan, engelli ve ailelerine kalıcı çözümler üretmeyi amaçlayan sistemin tek çatı altında toplanmış kurumdur (Bağcılar Belediyesi, 2013: 71).

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı 2.500 m² alana kurulmuş ve kullanım alanı olarak 16.500 m² ye sahip engellilere bütünleşik hizmet sunan bir yapıya sahiptir. Bina bünyesinde; 180 araç kapasiteli otopark, hidroterapi merkezi, fizyoterapi merkezi, derslikler, atölyeler, psikolojik danışma merkezi, idari bürolar, eğitim sınıfları, üretim atölyeleri, görme engelliler odası, kitap basım ve idari bürolar, fuaye, sergi salonu, iki adet seminer salonu, sinema salonu, çok amaçlı salon, mutfak, yemek eğitim merkezi, hazır pişirme merkezi, restoran, kapalı oyun salonu ve açık hava sineması yer almaktadır (Bağcılar Belediyesi, 2013: 76).

Engelliler Sarayı dünya standartlarına uygun olarak engellilere yönelik erişilebilirlik çalışmalarına uygun olarak yapılmıştır. Bina girişi, merdivenler, salon ve toplantı merkezleri, tuvalet ve lavabolar zihinsel ve bedensel engelliler düşünülerek tasarlanmıştır (Bağcılar Belediyesi, 2013: 77).

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı'nın temel amacı engelli ve ailelerinin toplumsal ve ekonomik hayata uyum sağlayabilmeleri için kurulmuş engellilere yönelik sosyal hizmetlerin toplandığı sistemi tamamlamaktadır (<http://www.bagcilar-engellilersarayi.com/> Erişim: 01.09.2013).

Bütünleşik sosyal hizmet yaklaşımı ile engellilerin rehabilitasyon çalışmaları tek bir merkezde pek çok sosyal, kültürel ve eğitim aktivitesi ile beraber verilmektedir. Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı bünyesinde Bağcılar Belediyesi Engelliler Koordinasyon Birimi tarafından organize edilen "Engelliler Akademisi", engellilere yönelik bütün faaliyetlerinin genel adıdır. "Hayal Kur Geleceğe Dokun" sloganı ile belediye sınırları içindeki engellerin projeden yararlanması sağlanmaktadır (<http://www.bagcilarengellilerakademisi.com/index.php>Erişim: 01.09.2013).

Bağcılar Belediyesi Engelliler Akademisi Projesinin amacı, engelli bireylerin ve ailelerinin 15 farklı meslek edindirme kursuyla istihdam edilmelerini, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle kendilerinin ve ailelerinin sosyo-ekonomik gelişimine, toplumla bütünleşmesine katkı sağlamaktır. Aynı zamanda, mesleki eğitimlerle "evde istihdam"

kolaylığını da hayata geçirmektir (<http://www.bagcilar-engellilerakademisi.com/index.php> Erişim: 01.09.2013).

Engelliler Akademisinin en önemli amacı; ekonomik gelişimle birlikte, uyum seminerleriyle, engelli bireylerin kendilerini ifade edebilme yeteneğini artırmak, engellilere ve ailelerine psikolojik danışmanlık hizmeti vererek sorunlarla mücadele etme yollarını öğretmek olarak belirtilebilir (<http://www.bagcilar-engellilerakademisi.com/index.php> Erişim: 01.09.2013).

Engelliler Akademisi Projesi ile hızla değişen ve gelişen gündelik yaşam standartlarında Belediye sınırları içinde her bireyin sosyal hayatta statü edinmesi ve sosyo-ekonomik gelişimini tamamlamış olması hedeflenmektedir. Bu gelişim sürecince dezavantajlı gruplardan engellilerin hayata uyum sağlama sürecini hızlandırmak, projenin vizyonunu oluşturmaktadır. Sosyal ve ekonomik olmak üzere iki aşamalı olarak yürütülen projede bir yandan engellilerin gelişimi sağlarken diğer yandan da toplumda bir farkındalık ve hassasiyet oluşturmaya yönelik çalışmalar yapan fonksiyonel bir projedir (<http://www.bagcilar-engellilerakademisi.com/index.php> Erişim: 02.09.2013).

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı'nda sosyal hizmet ve mesleki eğitim alan engelli grupları aşağıda gösterilmiştir:

- A. Ortopedik Engelli
- B. Görme Engelli
- C. İşitme Engelli
- D. Konuşma Engelli
- E. Zihinsel Engelli (Bağcılar Belediyesi, 2009: 110).

Engelliler Akademisi Projesi, Bağcılar Belediyesi, İstanbul Kalkınma Ajansı, T.C. Kalkınma Bakanlığı, T.C. Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Özel İdaresi ile beraber koordineli şekilde yürütülmektedir (<http://www.bagcilar-engellilerakademisi.com/index.php> Erişim: 05.09.2013).

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı'nda aşağıdaki bölümler bulunmaktadır:

- 1. Desen Atölyesi
- 2. Ahşap Boya Atölyesi
- 3. Ses Kayıt Odası
- 4. Minyatür Atölyesi
- 5. Telkari Atölyesi
- 6. Hat Atölyesi
- 7. Tezhip Atölyesi
- 8. Ebru Atölyesi
- 9. Cam Atölyesi
- 10. Grafik Eğitim Atölyesi
- 11. Yabancı Dil Eğitim Odaları
- 12. Ahşap Boyama Atölyesi
- 13. Resim Atölyesi
- 14. Kağıt Atölyesi
- 15. Kitap Basım Odası
- 16. Görme Engelli Odası
- 17. Konuşma Engelli Odası

18. Kütüphane
19. Eczane
20. Satış Birimi
21. Seminer Salonu
22. Çok Amaçlı salon
23. Restoran
24. Oyun Salonları
25. Radyo Yayın Teknik Odası
26. Engelli Aile Rehabilitasyon Odası
27. Yüzme Havuzu ve Fizyoterapi Birimi (Bağcılar Belediyesi, 2009: 115-116).

3.3.Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı Uygulamalarının Sonuçları

3.3.1.Bireysel Sonuçlar

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı'nın engellilere yönelik bireysel amaçlarının başında engelli bireylerin aldıkları eğitim, sağlık, kültürel ve istihdam artırıcı eğitimlerle kendilerini ifade edebilme yeteneğine kavuşabilmeleri ve bireysel gelişimlerine yönelik olumlu adımlardır. Bu anlamda ekonomik hayata katılan engelli birey toplumsal ve sosyal hayata katılacak, diğer sağlıklı bireylerle ilişkileri normalleşecektir.

Fiziksel mekânlarla sınırlı kalan sorunlar engelli bireylerin yaşamlarını önemli ve engelin türüne göre farklı problemlere neden olsa da esas sorun sosyal açıdan yaşanmaktadır. Sosyal açıdan toplumdan tecrit edilmiş bireyin kendine güvenini ve saygısını azaltırken, bireyin toplumla bütünleşmesini ve yaşama katılmasını da engellemektedir. Sosyal hayatta zorluklarla karşılaşan birey bir başka sosyalleşme aracı olan çalışma hayatına girerken de zorluklarla engellemelerle karşılaşmaktadır.

Sosyal hizmetlerin en önemli amaçlarından biri olan bireylerin sorun çözme ve sorunlarla baş etme kapasitelerinin geliştirilmesi, hayatlarında belirlenmiş amaçlarının olmasını ve yaşama bağlanmalarını sağlamaktadır. Bu anlamda engelli bireylerin tıbbi, ekonomik ve sosyal sorunlarının belirli ölçülerde çözülmesi, hayat standartlarının artırılmasının ön koşuludur. Engelli bireylerin daha iyi hayat koşullarına sahip olması için uygulanan bu çalışmalar, olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

3.3.2.Toplumsal ve Kültürel Sonuçlar

Bağcılar İlçesi'nin sosyo-demografik yapısı incelendiğinde bu ilçede okuma yazma oranının en düşük olduğu ilçelerden biridir. Bu toplumsal yapının nedeni olarak köyden kente göçün en yoğun olarak yaşandığı Bağcılar nüfus yoğunluğu açısından da İstanbul'un en yoğun ilçesidir. Bağcılar İlçesi'ndeki aile yapısının özellikleri genellikle engelliler aleyhinedir. Bu açıdan yaklaşıldığında gerek eğitim düzeyi düşük ailelerin engelli çocuklarına verilen eğitim, sağlık ve kültürel hizmetler, gerekse aile bireylerine verilen psikolojik danışmanlık hizmetleri, engellilerin eğitim ve sağlık sorunlarının çözülmesine yardımcı olmaktadır.

Bu ailelerin genellikle sosyal güvenceden yoksun bulunmaları ve engelli bireyle yaşama bilincine sahip olmamaları nedeniyle sosyal yardımlara ihtiyaç duymaları Belediye'nin Engelliler Koordinasyon Merkezi tarafından organize edilmektedir.

Toplumda engelliler için farkındalık oluşturmak ve engellilerin toplumsal, kültürel ve ekonomik hayatı sağlıklı bireyler gibi katılımını amaçlayan Bağcılar Belediyesi Engelliler

Akademisi sosyal tabakalar arasında fırsat eşitliğini sağlaması ve toplumsal barışın devam ettirilmesi için önemli bir işlev görmektedir. Vatandaş katılımının önemli olduğu hizmetlerde yerel yönetimlerin dezavantajlı kesimlere yönelik hizmetlerin genel amacı sosyal adaleti sağlamak ve toplumsal barışı korumaktır. Bu amaçla Engelliler Sarayının yüklenmiş olduğu misyon oldukça önemlidir.

3.3.3.Siyasal Sonuçlar

Engelli vatandaşların sosyal hayata entegrasyonlarının sağlanmasında yerel yönetimlere de önemli görevler düşmektedir. Yerel yönetimlerin dezavantajlı gruplara yönelik hizmetlerinde yaptıkları faaliyetler engelli vatandaşlar, aileleri ve yakın çevresi ile ilişkilerinin başarılı bir şekilde yürütülmesine neden olmaktadır.

Yerel yönetimlerin engellilerle ilgili mevzuatları uygulamada istekli ve bilinçli olmaları, engelli vatandaşlar için sosyal hayatla aralarındaki engeli kaldırmaları önemli bir siyasal sonuçtur.

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı, kursiyerler ve üyeler ile bu hizmetler temelinde belediye örgütü ile ilişkilerini toplumsal barış ortamında düzenleyebilmektedir. Yerel yönetimler anayasal ve siyasal birimlerdir. Seçimle işbaşına gelen yerel yöneticiler vatandaş memnuniyetini ön plana almakta hak temelli ve kurumsal uygulamalarla vatandaş-yönetici ilişkilerini olumlu yönde düzenleyebilmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yerel yönetimler, ulusal sınırlar içerisindeki değişik büyüklüklerdeki topluluklarda yaşayan insanların, ortak ve yerel nitelikteki gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan ve hukuk düzeni içerisinde oluşturulmuş olan anayasal kuruluşlardır. Yasalarla belirlenmiş görevlere ve yetkilere, özel gelire, bütçeye ve personele sahip; merkezi yönetimle olan ilişkilerinde özerk olarak hareket edebilen; işleyişinde açıklığı, şeffaflığı, insan haklarını, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini yaşama geçiren; yetkilerin yerel topluluğa en yakın yönetim birimince kullanıldığı kamu tüzel kişiler olarak genel bir tanım yapabileceğimiz, yerel yönetimlere bugün, merkezi hükümetin sorunlarını yerinde ve derhal çözülmesi konusunda önemli sorumluluklar düşmektedir.

Her toplumda engelli olan, engelliliği nedeniyle dışlanan insanlar bulunmaktadır. Engelliliğin giderilmesi gereken bir sorun olarak görülmesi ne yazık ki bir hayli zaman almıştır. Bunun altında yatan neden ise engelliliğin bireysel faktörlerden kaynaklandığına duyulan inanıştır. Ancak zamanla toplumun vicdanını rahatsız etmesi, bazı çevrelerce bu durumda bulunan kişilere yardım yapılması gerekliliği yönündeki toplumsal baskı devletleri harekete geçirmiştir.

Belediyelerin, bu insanların yetiştirilmesi, bakılıp-korunması, eğitimi ve rehabilite edilmesi süreçlerinde etkin görevler üstlenmesi gerekir. Yapılabilecek hizmetler çok genel olarak, kimsesizlerin, evsizlerin, sokak çocuklarının ve muhtaç kadınların barınma ihtiyaçlarını karşılamak; öksüzlere çocuk yuvaları ve kreşler yapmak; sağlık merkezleri, sağlık ocakları, gezici sağlık otobüsleri, ön tanı merkezleri hizmete sokmak; hastanelere yakın mesafelerde, hasta yakınları için misafirhaneler oluşturmak; kültür, sanat ve spor tesisleri, açmak; fakir, muhtaç ve yaşam mücadelesi veren kesimlere yönelik aş evleri kurmak; engelliler için ulaşım, eğitim ve sosyokültürel ortamlarda kolaylık sağlayıcı tedbirler almak; meslek ve beceri edindirme kursları açmak, engelliler merkezi oluşturmak; gıda, kömür, ilaç, kırtasiye

malzemesi yardımı yapmak; toplumsal gruplar, sivil toplum kuruluşları ve kitle örgütlerine rehberlik etmek, onlarla dayanışma ve yardımlaşmayı geliştirmek; gençlerin, engellilerin ve kadınların toplumsallaşmalarını sağlayacak merkezler açmak olarak gösterilebilir.

Sosyal hizmet sorumluluğunun en önemli sacayaklarından birini teşkil eden engelliler konusunda da belediyelerin daha da özverili olmaları ve bu konuya kaynak aktarımlarında cömert davranmaları gerekmektedir. Toplumun bir kısmının engelli, tamamının ise engelli aday olduğu gerçeği göz ardı edilmeden sosyal sorumluluk anlayışı çerçevesinde engellilere yönelik sosyal hizmetler yeterli düzeyde karşılanmalıdır.

Bu anlamda Bağcılar Belediyesi'nin engellilere yönelik attığı adımların diğer il ve ilçe belediye yöneticilerine de örnek olacağı açıktır. Özellikle de Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı ve Bağcılar Belediyesi Engelliler Akademisi gibi pratikte çok işlevsel birtakım sonuçların en kısa sürede alınabileceği oluşumlar engellilerin yaşam hakkı ve kendilerini ifade etme özgürlüklerinin somutlaştığı yerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Engelli bireylerin teoride ve pratikte kendi yaratıcı deneyimlerini en güzel şekilde ortaya koyabildikleri bu tür merkezlerin ülkenin tamamına yayılması başta engelli vatandaşlarımızın yararına olduğu kadar toplumun genel menfaatleriyle de örtüşecektir.

Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı'nın çalışmalarıyla engelli bireylerin ve ailelerinin 15 farklı meslek edindirme kursuyla istihdam edilmeleri, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle kendilerinin ve ailelerinin sosyo-ekonomik gelişimine, toplumla bütünleşmesine katkı sağlanmaktadır. Aynı zamanda, mesleki eğitimlerle evde istihdam kolaylığını da hayata geçirilmektedir. Ayrıca "Engelli Çocuklar Gündüz Bakım Evi" ile engelli çocukların okul öncesi eğitim almaları sağlanmakta ve böylece terapi süreçlerine destek olunmaktadır. Sosyal yapıda fırsat eşitliği sağlamak, dezavantajlı grupların sosyo-ekonomik sorunlarına kalıcı çözümler üretmek, psikolojik danışmanlık birimi ile dezavantajlı grupları sosyal hayata adapte etmek, toplumda bir farkındalık oluşturmak ve sosyal sorumluluk sağlamak, toplumdaki tüm gruplar için sağlıklı bir iletişim yöntemi geliştirmek ve dezavantajlı gruplara evde istihdam imkânı arttırmak amacıyla oluşturulan Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayı merkezinin çalışmaları ilerleyen süreçte ilgili merkezi ve yerel yönetim kademelerinde uygulandığında engelli bireylerin ve ailelerinin kendisiyle ve toplumla barışık bir şekilde geleceğe daha güvenle bakabileceklerini söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

- ABADAN, Yavuz.(1952).Amme hukuku ve Devlet Nazariyeleri, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- AKALIN, Güneri.(2002).**Türkiye'de Piyasa Ekonomisine Geçiş Süreci ve Ekonomik Kriz**, Ankara, Tisk Yayınları.
- ARIBOĞAN, Doğan.(1996).**Ülke, Globalleşme Senaryosunun Aktörleri**, İstanbul, Der Yayınları.
- AYSAN, Fatih: 'Belediyelerin Üstlendikleri Yeni Rol' İstanbul, Sosyal **Politikalar Dergisi**, Sayı: 2, Kış 2007.
- AYSAN, Fatih: "Küreselleşme Sürecinde Türkiye'deki Sosyal Politikalar" İstanbul, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı: 1, s. 61-64, Güz 2006.

- AYSAN, Fatih.(2006). **Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politikadaki Artan Rolü: Son On Yılda İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği**, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- AYSOY, Mehmet.(2004).**Avrupa Birliği Sürecinde Özürlüler Politikası**, İstanbul, Açık Kitaplar.
- AYSOY, Mehmet; 'Sosyal Devletin Sosyolojisi' İstanbul, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı: 1, s. 31-34, Güz 2006.
- BAĞCILAR BELEDİYESİ, 8. Engelliler Şurası, İstanbul, Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi No:95, Mart 2008.
- BAĞCILAR BELEDİYESİ, 8. Engelliler Şurası, İstanbul, Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi No:108, Mart 2009.
- BAĞCILAR BELEDİYESİ, Engelliler Meclisi Yönetmeliği, 2013 (Erişim 09.08.2013) <http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/611/22/engelliler-meclisi-yonetmeliği.aspx>
- BAĞCILAR BELEDİYESİ, Engelliler Sarayı, (Erişim 11.10.2013), <http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/81/6137/engelliler-sarayı.aspx>
- BAĞCILAR BELEDİYESİ, Engelliler Akademisi, 2013, (Erişim 26.10.2013), <http://www.bagcilarengellilerakademisi.com/index.php>
- BAŞARAN Sermet: "Özürlülerin Toplumsal Bütünleşmesinde Yerel Yönetimlerin Önemi" İstanbul, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı: 2, s. 46-52, Kış 2007.
- BUĞRA, Ayşe; KEYDER Çağlar.(2006).**Sosyal Politika Yazıları**, İstanbul, İletişim Yayınları.
- DUMAN, İlker Hasan.(2001).**1982 Anayasasında İnsan Haklarına Saygılı Devlet**, İstanbul, İnkılâp Kitabevi.
- ERTEM, Adnan.(1997).**Osmanlı ve Cumhuriyet Döneminde Sosyal Bütünleşme Açısından Vakıflar**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Yapı Sosyal Değişme Anabilim Dalı.
- ERTEM, Adnan.(2005).**Osmanlı Medeniyeti: Siyaset, İktisat, Sanat** Hazırlayan: Coşkun Çakır, İstanbul, Klasik Yayınları.
- ERYILMAZ, Bilal.(2005).**Kamu Yönetimi**, İstanbul, Erkam Matbaası,.
- ERYILMAZ, Bilal: "Sosyal Devlet Soruşturması" İstanbul, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı: 1,s. 79-81,Güz 2006.
- ESPİNG, Andersen.(2006).**Altın Çağ Sonrası? Küresel Bir Ekonomide Refah Devleti İnkilemleri**, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- İKİZOĞLU, Musa.(2001).“Türkiye’de Yoksulluk ve Sosyal Yardım Uygulamalarının Bugünkü Durumu”, **İnsani Gelişme ve Sosyal Hizmet, Prof. Dr. Nesrin Koşar’a Armağan**, Yayına Hazırlayan: Kasım Karataş, Çiğdem Arıkan, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları, Ankara.
- KARATEPE, Şükrü.(1997).**Darbeler, Anayasalar ve Modernleşme**, İstanbul, İz Yayıncılık.

KESGİN Bedrettin: “Marshall Analizinde Geçmişten Günümüze Sosyal Hakların Gelişimi, Dönüşümü ve Sosyal Yurttaşlık”, İstanbul, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı: 1, s. 65-68, Güz 2006.

KONGAR, Emre. (1972).**Sosyal Çalışmaya Giriş**, Ankara, Sosyal Bilimler Derneği Yayınları.

ÖZBEK, Nadir.(2006).**Cumhuriyet Türkiye’sinde Sosyal Güvenlik ve Sosyal Politikalar**, İstanbul, İstanbul Emeklilik Gözetim Merkezi Yayınları.

SERTER, Nur.(1994).**Devlet Görevlerindeki Gelişmelerin Sonucu Olarak Sosyal Devlet**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi.

SEYYAR, Ali.(2003).**Yoksulluk Sempozyum Notları**, Ed. Ahmet Emre Bilgili; İbrahim Altan, Deniz Feneri Derneği, İstanbul.

SEYYAR, Ali: “Türkiyede Sosyal Devlet Olgusu” İstanbul, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı: 1, s. 34-38, Güz 2006.

ŞENKAL, Abdülkadir: ‘Sosyal Politika Perspektifinde Sosyal Devleti Yeniden Düşünmek’ İstanbul, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı:1,s. 74-78, Güz 2006.

TÜİK: **Devlet İstatistik Enstitüsü Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması 2010**. Sayı: 158. (Erişim 29.10.2013) <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/duyuru/2010/SosyalHizmetler.pdf>

<http://www.bagcilarengellilersarayi.com/> Erişim: 01.09.2013.

<http://www.bagcilarengellilerakademisi.com/index.php>Erişim: 01.09.2013.